

'Ελεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: 'Ο Μητροπολίτης 'Αττικής και Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
'Αριθμός φύλλου 46

1 'Οκτωβρίου 2000

Τραχική αυτινομία

Υπερπλήρεις οι άκοές μας από τίς κραυγές τής παγκόσμιας άγωνίας. 'Από τίς περιγραφές τής ανθρώπινης έκπτωσης. Καί από τό φόβο τών τραχικών έξελίξεων. 'Ο άνθρωπος, ή χαρισματική ύπαρξη, πού στοχάζεται, δημιουργεί καί πάσχει, ό βασιλιάς τής Δημιουργίας, πού αποκρυπτογραφεί τό μέγα μυστήριο τής παγκόσμιας άρμονίας, πού χτίζει πολιτισμούς καί αφήνει πίσω του ΰνημεγαλόπνοσης έμπνευσης, στό έπικίνδυνο όριο τής άλλοστρίωσης καί τής έξαθλίωσης. Τής μετάλλαξης του σέ μονάδα του υπόκοσμου καί σέ εϋτελή συντελεστή ένόσ άδικαίωτου νεοβαρβαρισμού.

Τά Μέσα τής Μαζικής 'Ενημέρωσης, καθημερινά, από τήν αύγή, ΰσαμε τό άπλωμα τής νυκτερινής σκοτεινιάς, ή χοϋν πένθιμα. Σαλπίζουν, μέ τρόμο, τήν έσχατη έκπτωση. Τή φθορά καί τή διαφθορά. Τίς σκοτεινές διαπλοκές. Τό βαρύ καί παγερό άτομισμό. Τήν άλυσίδα τών στυγερών έγκλημάτων. Τή μεθοδευμένη καί συστηματοποιημένη έκμετάλλευση. Τήν προκλητική άδιαφορία πρός τήν περιπέτεια καί τό θρήνο του δίπλανού. Τήν απέκδυση τής άνθρωπιάς καί τήν οικείωση τής ζωόδους άγριότητας.

Οί εικόνες, πού φωτίζονται άκατάπαιστα από τίς τηλεοπτικές κάμερες, οι περιγραφές «τών έγγύς καί τών μακράν», πού ζώνουν τόν πλανήτη καί ξεσηκώνουν θύελλες διαμαρτυριών καί έπαναστάσεων, οι άνομίες, πού ξεδιπλώνονται στά άνόκτορα τής Θέμιδος καί άποκαλύπτουν τήν έκταση καί τήν ένταση τών κοινωνικών πληγών, έρχονται όλα νά πνίξουν τή γαλήνη τής ψυχής μας καί νά μās ποτίσουν μέ τό φαρμάκι τής μελοχολίας.

Είναι άραγε ο κόσμος μας τόσο τραγικός; Έχουμε πάψει να ανηφορίζουμε μπρός τήν πνευματική μας εξέλιξη. Διακόψαμε τόν μόχθο μας στους ψυχικούς άνωθνες τής εύγένειας; Έπαιψε να μᾶς συγκινεῖ καί να μᾶς κινεῖ τό ένδιαφέρον γιά τήν άνθοφορία τής αγάπης, τής αλληλεγγύης, τής έντιμότη-τας; Καί τά άποτελέσματα τής καθημερινής πάλης καταχωροῦνται στό βιβλίό τής ιστορίας ως άφηγήσεις μαύρης έκμετάλλευσης καί άδιαντροπιᾶς;

Γυρίζοντας, ώστόσο, τή σελίδα, διαπιστώνω μιᾶ άλλη, σύγχρονη τάση, πού μέ παγώνει ακόμα περισσότερο. Ένω ἡ άγωνία καί ἡ διαμαρτυρία κατακυριεύουν κυριολεκτικά τήν εικόνα καί τόν ἦχο τῶν σύγχρονων Μέσων Ένημέρωσης, τό σημερινό κατεστημένο καί οἱ έκφραστές τῶν μεταμοντέρνων σχημάτων δείχνουν πεισμένοι καί προσπαθοῦν να πείσουν καί τίς εύρύτερες μάζες, πώς δέν μᾶς χρειάζεται κώδικας ἠθικῆς καί πώς ἡ εποχή μας ἔχει ξεπεράσει ὅλα ἐκεῖνα τά «ταμποῦ», πού ἔβαζαν φραγμό στήν ανθρώπινη ἔλευθερία. Τό Ἄγιοπνευματικό ἦθος, πού ἀναδύεται δυναμικό ἀπό τίς σελίδες τής Ἀποκάλυψης τοῦ Θεοῦ καί πού ἔνσαρκώθηκε στίς μορφές τῶν αγίων κατά τή διαδρομή τής ιστορίας, χαρακτηρίζεται ἀπόβλητο. Τό ἔθος τής ἀνθρωπιᾶς, πού τό καταξίωσαν οἱ αἰῶνες καί πού ἀποτέλεσε τό θησαύρισμα τοῦ πολιτισμοῦ, ἀποβάλλεται ως ξεπερασμένο. Ἡ εύαισθησία τής συνειδήσης, πού κατακυρώνει τήν έντιμότητα καί τήν αγιότητα καί καταδικάζει μέσα μας τήν παραβίαση τοῦ ἠθικοῦ νόμου, κατατάσσεται στους νόμους τούς στερητικούς τής ἔλευθερίας μας καί τής ἀδέσμευτης προσωπικῆς μας ἀνέλιξης.

Ηκραυγαλέα ἀντινομία τρομάζει. Ἐμεῖς οἱ ἴδιοι, οἱ ἄνθρωποι τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου αἰώνα, πού διαπιστώνουμε καθημερινά τήν ἔκπτωση, θρηνοῦμε γιά τό κατάντημα τής ὑπόστασῆς μας καί άγωνιοῦμε γιά τό ἐπόμενο στάδιο τής γενικευμένης ἐπιδημίας μας, διαγράφουμε τήν ἠθική ἐπιταγή τοῦ χρέους, πού μπορεῖ να δώσει ἄλλο προσανατολισμό στό ὄραματά μας καί στή δραστηριότητά μας. Ὑπερτιμοῦμε τήν ἔλευθερία. Καί δέ διακρίνουμε τόν γκρεμό, πού ἀνοίγεται στό τέρμα τοῦ ὀλισθηροῦ δρόμου μας. Κλαῖμε γιά τήν πλησμονή τής κακότητος, πού ἀπλώνεται σά λάιλαπα καί ἀφανίζει τόν πολιτισμό καί τήν ἴδια τή ζωή. Καί δέ συλλογιζόμαστε, πώς δέν εἶναι δυνατό να προχωρήσει ὁ ἄνθρωπος, δίχως τήν ἐκούσια αὐτοδέσμευση στήν πνευματική εύνομία, πού ἔχει ὀρίσει ἡ αγάπη τοῦ Θεοῦ.

Οκαταιγισμός τῶν κατηγοριῶν ἔναντιον τῶν ἐργατῶν τής ἀνομίας καί ἡ, ταυτόχρονη, υιοθέτηση τοῦ κλίματος τής ασυδοσίας, ἀποτελοῦν συμπεριφορές διχαστικές τής ἀνθρώπινης ὑπαρξῆς καί καταλυτικές τής ιστορίας. Ὁ Κύριός μας, κατηγορηματικά διακήρυξε: «Ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. Ἔως τό φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τό φῶς, ἵνα υἱοί φωτός γένη-σθε» (Ἰωάν. ιβ' 35, 36).

Διάλογο ἢ μονόλογο;

Ἄρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος προτείνει στήν κοσμική έξουσία, ἐπίμονα καί φορτικά, ἔντιμο καί ἐλεύθερο διάλογο. Καί ὁ ἴδιος, λειτουργώντας ὡς ἄκαμπτη καί ὑπεροπτική έξουσία, περιφέρει τήν ἔπαρση καί ἀσκεῖ σταθερά ἀνυποχώρητο μονόλογο. Προσπαθεῖ νά ἐκβιάσει καί νά ἀνοίξει τίς κλειστές πύλες τοῦ κρατικοῦ ὀργανισμοῦ, γιά νά ἀνταλλάξει χειραψία ἐπικοινωνίας, ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης καί συνεννόησης μέ τούς ἔνοικους τῶν πύργων τῆς έξουσίας. Καί, τήν ἴδια κρίσιμη ὥρα, κρατάει κλειστή τή θύρα τῆς κοινωνίας καί τῆς συνεργασίας καί τῆς συνεννόησης στούς ἀδελφούς του καί συνυπεύθυνους Ἱεράρχες, στή φάλαγγα τῶν ἀγωνιστῶν ἱερέων καί στήν πολυπληθῆ παράταξη τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Καλεῖ σέ συλλαλητήρια, μέ μοναδικό αἶτημα τό διάλογο καί, στή σχέση του πρός τούς ἔξω τῶν τειχῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀποκλείει τό διάλογο.

Ἐγκατεστημένος στήν τεχνητά ὑπερυψωμένη καθέδρα τοῦ προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁ σημερινός προκαθήμενος, διεκδικεῖ τό δικαίωμα τῆς ἀπόλυτης ἐκκλησιαστικῆς καί κοινωνικῆς αὐθεντίας καί τῆς ἀποκλειστικῆς ἐκπροσώπησης τοῦ Σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ πρός κάθε κατεύθυνση. Θεσμοθέτησε καί ἐνεργο-

ποίησε τό προνόμιο νά ἀποφαίνεται ὁ ἴδιος. Νά συσκέπτεται μέ τόν ἑαυτό του. Νά ἀποφασίζει ὡς ἀπόλυτος μονάρχης γιά τά μεγάλα προβλήματα, πού στήνει στήν πορεία τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἄστατη ἐπικαιρότητα. Χωρίς προηγούμενο διάλογο μέ τά ποικίλα κλιμάκια τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης καί τῆς Εὐχαριστιακῆς κοινότητας. Καί νά ἐπιβάλλει τή θέλησή του καί τήν ἀπόφασή του στούς ἄφωνους κομπάρσους τῆς μακαριότητάς του.

Θά εἶχε ὅλο τό δικαίωμα νά στιγματίζει τήν ἀπολυτότητα τῆς ἀλαζονικῆς, κοσμικῆς έξουσίας, ἄν ὁ ἴδιος εἶχε ξεπεράσει τό σύνδρομο τῆς ὑπεροφίας καί τήν τακτική τοῦ μονόλογου. Ἄν περπατοῦσε στά τυπώματα τῆς ἀγαπητικῆς σχέσης, πού ἔχουν θεσπίσει καί ἔχουν χαράξει μέ τήν προσωπική τους συμπεριφορά οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι καί οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας. Τότε θά τοῦ ἀναγνώριζαν ὅλοι τό μεγάλο δικαίωμα νά ζητάει ἀπό τούς πολυπληθεῖς παράγοντες τοῦ πολιτικοῦ καί κοινωνικοῦ μηχανισμοῦ τήν ἀποκατάσταση τῶν δημοκρατικῶν λειτουργιῶν. Νά διεκδικεῖ τήν ἐξασφάλιση τοῦ δικαιώματος «λόγου» καί «ἀντιλόγου» σέ κείνους, πού θίγονται ἄμεσα ἢ ἔμμεσα ἀπό τά κυβερνητικά μέτρα. Νά καλεῖ θαρρετά τά ἐκτελεστικά ὄργανα τῆς Πολιτείας καί τούς φορεῖς τῆς κοινωνικῆς εὐθύνης σέ ἀ-

νοικτό, έντιμο καί γόνιμο διάλογο, πού ἀναλύει μέ εὐαισθησία τὰ προβλήματα, ἐπιλέγει τὰ καλύτερα ἐνδεχόμενα καί δεσμεύει ὅλες τίς πλευρές στίς ἀκριβοδίκαιες λύσεις. Τώρα, ὅμως, πού ὁ ἴδιος εἶναι ὁ πρῶτος παραβάτης καί ὁ πρῶτος ἔνοχος, τώρα, πού τό διάλογο τόν ἔχει ἐξοστρακίσει ἀπό τό ἐπτασφράγιστο διευθυντήριο τῆς ἐξουσίας του, τό μήνυμα τῆς ἀμοιβαιότητας καί τοῦ διαλόγου, πού στέλνει καθημερινά πρὸς τὰ ἐπιτελεῖα τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας εἶναι γράμμα κενό, αἴτημα, πού ἀποκαλύπτει περισσότερο τόν προσωπικό του διχασμό, τήν ἀνακόλουθη πράξη του καί τήν καταλυτική ἀσυνέπειά του. Φανερώνει ἄνθρωπο, πού διδάσκει, δίχως νά τηρεῖ. Πού σαλπίζει, στραμμένος πρὸς τό γήπεδο τοῦ μόχθου καί τῶν κοινωνικῶν ἀναταράξεων, τόν ὕμνο στίς ἀξίες τῆς δημοκρατίας, ἀλλά αὐτός ἐπιδιώκει, γιά τόν ἑαυτό του, τή θεσμοθέτηση τοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ.

Τά γεγονότα, πού στοιχειοθετοῦν τήν ἐνοχή τοῦ προκαθημένου, τήν ἀνακολουθία ἀνάμεσα στό λόγο-προσκλητήριο γιά διάλογο καί στήν πράξη-κατάλυση τοῦ διαλόγου, εἶναι πολλά. Ἀποφεύγοντας τίς ἀναφορές σέ λεπτομέρειες, θά ἐπιχειρήσω νά ἐντάξω κάποια ἀπό αὐτά σέ ὁμάδες, μέ μόνη πρόθεση νά ἀποδείξω, ἀκόμα καί στόν πιό δύσπιστο ἀναγνώστη, ὅτι στό ἀρχιεπισκοπικό καί στό Συνοδικό διευθυντήριο ὑπάρχει ἔλλειμμα δημοκρατίας καί διαγραφή τοῦ προνομίου τοῦ «διαλέγεσθαι».

Τό σύστημα διοίκησης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πού κατοχυρώνεται καί μέ τόν Καταστατικό Χάρτη-ἔχι,

ὅμως καί ἀπό τούς Ἱερούς Κανόνες-ἔχει μιὰ παράξενη ἰδιομορφία. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εἶναι πρόεδρος καί τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας. Εἶναι πρόεδρος τοῦ ἐκτελεστικοῦ σώματος, πού ἐνεργεῖ μέ ἐντολή τῆς Ἱεραρχίας καί λογοδοτεῖ στή Συνέλευση τῆς Ἱεραρχίας. Καί, ταυτόχρονα, προεδρεύει καί στό Σῶμα, πού ἔχει τήν ἀρμοδιότητα νά ἐλέγξει τίς πράξεις τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καί νά ζητήσῃ εὐθύνες στίς περιπτώσεις ὑπέρβασης τῆς ἐντολῆς ἢ παράβασης τῆς Κανονικότητας καί τῆς Νομιμότητας.

Ἀλλά, πῶς νά ζητηθοῦν εὐθύνες, ὅταν ὁ ἴδιος προεδρεύει καί στά δύο Σώματα; Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ὡς ἀρμόδιος πρόεδρος, ἔχει τό προνόμιο νά καταρτίζει τήν ἡμερήσια διάταξη καί τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας. Καί, ἂν κάποια πρόταση τόν ἐνοχλεῖ, ἔχει τόν τρόπο καί τό δικαίωμα νά τήν παρακάμψῃ. Ποτέ, μά ποτέ δέν ἔρχεται στή Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας θέμα, πού δέν τό ἐπιθυμεῖ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Πρόεδρος. Ἡ διαδικασία γιά νά προβληθεῖ ἢ πρόταση κάποιων μελῶν τοῦ Σώματος καί νά περάσῃ στήν ἡμερήσια Διάταξη, ὡς θέμα, πού θά συζητηθεῖ στή Συνέλευση, εἶναι τέτοια, ὥστε ποτέ δέ φτάνει στήν ὀλοκλήρωσή της. Καί ποτέ δέν κατορθώνει ἡ ἀγωνία τῆς πλειοψηφίας τοῦ Ἱεραρχικοῦ Σώματος νά ἀποτελέσει θέμα ἔρευνας καί ἀφορμή ἀποφάσεων.

Προσθέστε σ' αὐτή τήν ἀντιδημοκρατική δυσλειτουργία τῶν διοικητικῶν Σωμάτων τῆς Ἐκκλησίας καί τήν ἐπικυριαρχία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου στίς συνειδήσεις τῶν συνέδρων καί τίς με-

θοδεύσεις του γιά νά προκύψει από τήν κάλη τó αποτέλεσμα, πού αúτός έχει προκρίνει, γιά νά απολαúσετε óλο τά φάσμα τής παρακμής καί τής απομάκρυνσης από τήν Κανονική παράδοση, πού μās κληροδοτήθηκε από τούς αγίους Πατέρες μας.

Αúτό τó σύστημα ίσχυε καί πρίν από τήν προβολή του Χριστοδούλου στόν άρχιεπισκοπικό θρόνο. Μέ μικρή διακοπή κατά τήν περίοδο του Άρχιεπισκόπου Ίερωνύμου, πού παραχώρησε δυνατότητες άποφασιστικής γνώμης στίς Συνοδικές Έπιτροπές καί θεσμοθέτησε τήν ύποχρέωση τής Συνόδου νά εúθυγραμμίζεται μέ τίσ μελετημένες καί ύπεύθυνες εισηγήσεις τους.

Κατά τήν καινούργια, óμως, φάση, πού τήν καθέδρα τής προεδρείας τήν κατέλαβε ó Χριστόδουλος (όπως τήν κατέλαβε), ή λειτουργία των Συνοδικών Σωμάτων έγινε περισσότερο αντιδημοκρατική καί περισσότερο άνορθόδοξη. Γιατί ó καινούργιος πρόεδρος δέν άρκέστηκε στό μανουβράρισμα του θεματολογίου καί στήν έπικυριαρχία πάνω στήν κάλη, αλλά έπιχείρησε τήν όλοκληρωτική καθυπόταξη των ισóτιμων συνιερρχών του καί τήν προσωπική του άνύψωση στό βάθρο τής μοναδικής, άπόλυτης αúθεντίας.

✠

Ή πρώτη κίνησή του πρós τήν κατεύθυνση των ύπερφίαλων σχεδίων του, ήταν ή παρέμβασή του στόν κτιριακό χώρο των συνεδριάσεων τής Ίεραρχίας. Έστησε ένα βάθρο, προκλητικά ύπερυψωμένο. Καί άνέβηκε εκεί. Για νά δείξει, ότι ύπερέχει. Καί ότι προεδρεύει ως ύπεροχική προσωπικότητα, ξεχωρισμένη από τόν «χύδην όχλο» των ύπόλοιπων Ίεραρχών. Άρμό-

δια νά άποφανθει «άπό καθέδρας». Οι Σύεδροι πρέπει νά τόν βλέπουν από μακριά. Μέ συστολή καί δέος. Ύποχρεωμένοι νά ύποτάσσονται. Καί νά μήν άμφισβητούν τίσ άρμοδιότητες του καί τίσ άποφάνσεις του.

Άπό κεί καί πέρα άρχισε νά παρεμβαίνει καταλυτικά στήν άνέλιξη των διασκέψεων.

Κατά τή Συνεδρίαση τής Ίεραρχίας του 1998, πέντε μόνο μήνες μετά τήν άναρρίχησή του στήν ύψηλή καθέδρα, άνάθεσε στόν Μητροπολίτη Δριυνούπολεως καί Κονίτσης τήν ύπευθυνότητα νά μελετήσει τήν ύπόθεση των άντικανονικών έπιτιμίων, πού έχουν έπιβληθει σε άναπολόγητους Μητροπολίτες. Νά εκθέσει (ύποτίθεται ελεύθερα) τίσ άπόψεις του. Καί τήν εισηγήσή του, νά τήν άναγνώσει ένώπιον του Σώματος τής Ίεραρχίας. Ό Μητροπολίτης έργάστηκε φιλότιμα. Καί, κατενώπιον του Θεού, διατύπωσε τίσ άπόψεις του. Όμως, οι άπόψεις αυτές δέν άρresαν στόν κ. Χριστόδουλο. Άφησε τόν εισηγητή νά τίσ διαβάσει. Άλλά, παράνομα, άντικανονικά καί αúθαίρετα, άρνήθηκε νά τίσ θέσει σε ψηφοφορία. Μέ μιá αúταρχική κίνηση τίσ έσπρωξε στό περιθώριο. Καί άνέλαβε νά προτείνει αúτός, δίχως νά αίτιολογήσει τήν παρέμβασή του, τήν παραμονή του άντικανονικού έπιτιμίου σε μήκος άπεριόριστου χρόνου. Τó περιστατικό αúτό είναι από τά άνήκουστα σε Σώματα, πού λειτουργούν μέ αξιοπρέπεια καί μέ σεβασμό στους κανονισμούς τής δημοκρατίας καί τής αξιοκρατίας.

✠

Στή Σύνοδο τής Ίεραρχίας του 1999 ó κ. Χριστόδουλος σοφίστηκε άλλο τέ-

χνασμα. Σφητερίστηκε τό Συνοδικό χρόνο. Καί αφήρεσε από τήν Ἱεραρχία τό δικαίωμα νά συζητήσῃ, ἐλεύθερα καί ὑπεύθυνα, καυτά προβλήματα. Δυό ὀλόκληρες μέρες διάβαζε ἕνα δικό του κείμενο, πού, ὅταν τυπώθηκε στό βιβλίον τῶν Πρακτικῶν, κάλυψε 91 σελίδες μεγάλου σχήματος. Τό κείμενο αὐτό περιεῖχε ἐξάρσεις αὐτοθαυμασμοῦ, προτάσεις ἔργων μεγαλεπήβολων, πού ποτέ δέν μπήκαν στά σκαριά τῆς ὑλοποίησης, ὀράματα ἱκανά νά σπρώξουν σέ ὕψος τίς ἐνδείξεις τῆς δημοτικότητας, ὄχι, ὅμως καί νά προαγάγουν τό ἔργο τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας. Μέ αὐτό τόν σχοινοτενή μονόλογο κάλυψε δυό Συνεδριάσεις τῆς Ἱεραρχίας καί ἀπέκλεισε τόν κοινό προβληματισμό καί τό γόνιμο διάλογο.

✱

Γιά τή Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας τοῦ 2000 ἔγιναν ἄλλοι, νεόκοποι σχεδιασμοί. Ὅλοι γιά τή φίμωση τῶν Συνεδριῶν Ἱεραρχῶν, τήν ἐξουδετέρωση τῶν ἀντιδράσεων τῆς Συνοδικῆς πλειοψηφίας καί τήν ἐγκαθίδρυση τοῦ μονόλογου. Οἱ μέρες τῶν Συνεδριάσεων, ἀπό δέκα, περιορίστηκαν σέ τέσσερες. Μιά ἀπό αὐτές ὀρίστηκε ὡς μέρα γιορτῆς, ἀφοῦ φέτος συμπληρώνονται 150 χρόνια ἀπό τήν ἐπίσημη ἀνακήρυξη τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἡ γιορτή θά περιλαμβάνει λόγους θριαμβικούς, ἀναφορές στά γεγονότα τῆς μετεπαναστατικῆς ἐκκλησιαστικῆς συγκυρίας, τελετές ὕμνων καί, πιθανό, διανομές ἀναμνηστικῶν καρτῶν καί μεταλλείων, πού ὅλα θά ἔχουν τήν ὑπογραφή τοῦ προνομιοῦχου Ἀρχιεπισκόπου τῆς ἐκατοντηντηκονταετηρίδας.

Μετά τή γιορτή, θά ἀκολουθήσει

εἰδική εἰσήγηση γιά τίς σχέσεις Ἐκκλησίας καί Πολιτείας, πού θά τήν κάνει (ποιός ἄλλος;) ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος. Αὐτός πρόεδρος τοῦ Σώματος τῆς Ἱεραρχίας, πού ἀκούει τίς εἰσηγήσεις, βουλεύεται καί ἀποφασίζει. Αὐτός πρόεδρος τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, πού ἀναλαμβάνει τήν ὑλοποίηση τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἱεραρχίας. Αὐτός συντάκτης τῆς ἡμερησίας διατάξης καί γιά τά δυό Σώματα. Αὐτός εἰσηγητής στό πῶς καυτό θέμα τῆς ἐπικαιρότητας. Αὐτός καί... ρυθμιστής τῆς ψήφου ὄλων ἐκείνων, πού προσδοκοῦν κάποιο προσωπικό ρουσφέτι καί κρέμονται ἀπό τήν εὐνοιά του καί τίς ἀποφάσεις του.

Αὐτό λέγεται ἐλεύθερη λειτουργία τοῦ Σώματος τῆς Ἱεραρχίας; Εἶναι ὑπεύθυνη ἐνατένιση πρὸς τόν οὐρανό καί εὐλαβική προσδοκία τῆς ἐπιφοίτησης τοῦ Παναγίου Πνεύματος; Εἶναι διάλογος, σέ ἀτμόσφαιρα σεβασμοῦ τῆς προσωπικότητας τῶν ἰσότιμων συνέδρων τοῦ Συνοδικοῦ Σώματος; Ἡ εἶναι αἰχμαλωσία καί τῶν προσώπων καί τῶν θεμάτων καί τοῦ Παναγίου Πνεύματος;

✱

Δέν εἶναι μόνο ἡ δυσλειτουργία τῶν Συνοδικῶν Σωμάτων, πού ἀποδεικνύει τή διακοπή τοῦ διαλόγου καί τήν ἐπιβολή φορτικοῦ μονολόγου, ἐκ μέρους τοῦ κ. Χριστοδούλου, στά διοικητικά Σώματα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι καί ἡ μονοπώληση τῶν Μέσων Μαζικῆς Ἐνημέρωσης, πού ἔχει σάν ἀποτέλεσμα τήν ταύτιση τῆς φωνῆς τῆς Ὁρθόδοξης ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας μέ τή μονότονη φωνή τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Ὁ κ. Χριστόδουλος δέν ἄφησε περι-

θώρια λόγου και παρέμβασης σέ άλλο όμιλητή και έκφραστή του πνεύματος και του προβληματισμού της Έκκλησίας. "Άρπαξε τά μικρόφωνα και τά ιδιοποιήθηκε. Πρόβαλε και στά τηλεοπτικά παράθυρα και στήθηκε μόνιμα. Ός νά είναι ιδιοκτήτης τους ή αποκλειστικός ένοικιαστής τους. Πρέπει νά σημειωθεί και νά υπογραμμιστεί τό γεγονός. Και νά αποκαλυφθεί και ό άγώνας, πού έκανε στό διάστημα αυτό ό νέος Άρχιεπίσκοπος, για νά παρεμποδίσει και νά αποκλείσει κάθε άλλον εκκλησιαστικό παράγοντα νά εμφανιστεί στά Μέσα της Ένημέρωσης και νά διατυπώσει λόγο εκκλησιαστικό, διάφορο από τόν άρχιεπισκοπικό μονόλογο ή αντίρρητικό στίς έκτιμήσεις και τίς επισημάνσεις του. Και μιά και δυό και περισσότερες φορές πρόβαλε τίς ένστάσεις του στή Διαρκή Ίερά Σύνοδο και προκάλεσε τήν έκδοση ειδικής έγκυκλίου, μέ τήν όποία άπαγορεύεται στους Μητροπολίτες νά εμφανίζονται στίς όθόνες τών τηλεοράσεων και στίς ραδιοφωνικές συνεντεύξεις και νά διατυπώνουν δημόσια τή γνώμη τους. Θεσμοθέτησε δέ τήν άρχή, νά ζητούν οι Μητροπολίτες άδεια από τήν Ίερά Σύνοδο, πριν δώσουν ένα κείμενο στίς έφημερίδες ή πριν άπαντήσουν καταφατικά στίς προτάσεις τών δημοσιογράφων για συμμετοχή σέ ένα πάνελ ή σέ μιά ραδιοφωνική ή τηλεοπτική συνομιλία. Ή έγκύκλιος αυτή, αντικανονική στή βάση της, γιατί εισάγει διακρίσεις ανάμεσα στον «πρώτο έν Ίσοις», στον Άρχιεπίσκοπο και στους άλλους Μητροπολίτες, πού είναι συναρμόδιοι και συνυπεύθυνοι, άποτελοῦσε προσπάθεια φίμωσης όλόκληρης της Ίεραρχίας και έξασφάλιση του

προνομίου στον Άρχιεπίσκοπο νά λέγει κάθε γνώμη και κάθε πρόταση, πού μπορεί νά φτάσει στίς άκοές του εκκλησιαστικού πληρώματος.

Άλλά και στό μονόλογο του, πού ό κ. Χριστόδουλος τόν εκπέμπει σέ καθημερινή βάση και μέ άποδέκτες όλους τούς μοχλούς της κρατικής μηχανής και τούς παράγοντες της κοινωνικής ανέλιξης, δέν επιτρέπει ποτέ τήν άμφισβήτηση ή τόν αντίλογο. Μιλáει από καθέδρας. Δίχως νά απλώνει τήν κεραία της άκοής του για νά συλλάβει τόν αντίκτυπο τών λόγων του ή τήν αντίδραση. Έπικρίνει, δίχως νά άποδέχεται επίκριση. Στήνει τούς άκροατές του στό έδώλιο και αυτός θεωρεί δικαιοματική καθέδρα του τήν θέση του δικαστή.

Δέν ύπάρχει μιά περίπτωση, πού νά μίλησε μπροστά στίς κάμερες τών τηλεοράσεων και νά κάλεσε τούς άκροατές του νά έκφράσουν τίς δικές τους άπόψεις. Οί άκροατές έχουν ένα και μοναδικό δικαίωμα. Νά χειροκροτούν τόν όμιλητή Χριστόδουλο και νά αναγνωρίζουν ως θεόπνευστες σοφίες τίς σοβαρές άπόψεις του ή τά φαιδρά άνεκδοτάκια του.

Ή άπαίτηση, πού διατύπωσε σέ μιά έγκύκλιό του, προορισμένη νά διαπαιδαγωγήσει τούς λευκασμένους λειτουργούς της Άρχιεπισκοπής Άθηνών και τούς νεοσύλλεκτους διακόνους του μυστηρίου της Εύχαριστίας, είναι χαρακτηριστική. "Ή, για νά ποῦμε τά πράγματα μέ τό όνομά τους, είναι άχαρακτήριστη. "Ο κ. Χριστόδουλος, ούτε λίγο ούτε πολύ, παρεμβαίνει στον έσώτερο κόσμο τών ιερέων της Έκκλησίας και άπαιτεί νά είναι αυτός ό διαμορφωτής της συνείδησής τους και

ὁ κανόνας τῶν κρίσεών τους. «*Εἰς οὐδένα ἐπιτρέπω νά εἶναι συντηρητικώτερος ἐμοῦ ἢ προοδευτικώτερος ἐμοῦ*» γράφει μέ ὕφος ἐπιτακτικό καί ἀλαζονικό. Οἱ ἱερεῖς ὄχι μόνο δέν ἔχουν τό δικαίωμα νά κρίνουν τίς ἀπόψεις τοῦ προϋσταμένου τους μέ γνώμονα τά κείμενα τῆς Καινῆς Διαθήκης καί τήν ἀνεκτίμητη ἐκκλησιαστική παράδοση, ἀλλά δέν τούς ἐπιτρέπεται οὔτε κἄν νά συζητήσουν καί νά ἐκφέρουν ἀπόψεις, πού διαμορφώθηκαν μέσα τους κατά τήν ἐνάσκηση τοῦ ἱεροῦ τους διακονήματος. Ἡ μόνη δυνατότητα, πού τούς παρέχεται, εἶναι νά ἀκολουθοῦν πιστά καί τυφλά τόν κ. Χριστόδουλο, δίχως καί νά διερωτῶνται, ἂν περπατοῦν στή λεωφόρο τῆς πραγματικῆς ἀφίερωσης ἢ ἔχουν παρεκκλίνει στίς ἀτραπούς τῆς κοσμικότητας καί τῆς ἰδοτέλειας.

✠

Πάντοτε καί σέ ὅλα, στό εὐρύ ἐπιτελεῖο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς του, στούς Συνοδικούς σχηματισμούς καί στή συνεργασία του μέ τούς ὁμόβαθμους Συνοδικούς Συνέδρους, στίς ἐπίσημες καί ἀνεπίσημες ἐμφάνισεις του ἐνώπιον τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας, ὁ κ.

Χριστόδουλος θεσμοθετεῖ μέ τήν πρακτική του καί ἐπιβάλλει μέ τήν ἀνελαστικότητα του τόν μονόλογο.

Ἄλλά, ὅταν συναντάει τό τεῖχος τῆς κρατικῆς ἀδιαλλαγίας, ὅταν ἀντιμετωπίζει τήν ἔπαρση ἐκείνων, πού κρατοῦν στό χέρι τή σφραγίδα τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, τότε θυμᾶται τή δύναμη καί τήν ἀξία τοῦ διαλόγου. Καί τότε χτυπάει, ἀγχωμένος, τίς κλειστές πόρτες καί ἰκετεύει νά ἀνοίξουν. Νά δώσουν οἱ ὑπεύθυνοι τά χέρια σέ χαίρετισμό ἀναγνώρισης καί σέ ἀσπασμό κοινωνίας. Νά καθήσουν φιλικά. Νά συνομιλήσουν. Καί νά καταλήξουν σέ κοινά ἀποδεκτά συπεράσματα καί σέ συναινετικές ἀποφάσεις.

Σωστό τό αἶτημα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδοῦλου. Ἄλλά τοῦ λείπει ἡ νομιμοποίηση. Αὐτή ἡ νομιμοποίηση, πού ἀποκτᾶται μέ τήν καταβολή τοῦ προσωπικοῦ παραδείγματος, μέ τήν ἐπίδειξη τῆς προσωπικῆς ταυτότητας, πού φέρει τήν ἐνδειξη: «*φίλος καί ὑπηρετῆς τοῦ διαλόγου*».

Αὐτή τήν ταυτότητα δέν τή διαθέτει ὁ κ. Χριστόδουλος.

Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Παπα-Γιάννη

Ἄκουσες τί εἶπε ὁ Μακαριώτατος στούς μαθητές κατά τήν ἔναρξη τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους; «*Στήν κοινωνία, πού ζοῦμε, ὁ ἕνας πατάει στό πῶμα τοῦ ἄλλου γιά νά ἀνέλθει. Νά μήν τό κάνετε ποτέ*». Ἀσφαλῶς θά τρίζουν τά κόκαλα τοῦ μακαριστοῦ Ἡλία, τοῦ προκατόχου του.

Φιλικά
Παπα-Γιώργης

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΙΕΡΑΡΧΗ

Στήν ήμερήσια πολιτική έφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ» τής 1-8-2000 δημοσιεύεται ένα έκτεταμένο άρθρο του Μητροπολίτη Κορινθίας Παντελεήμονος. Ός κύριο θέμα του άρθρου αυτού επιγράφεται «Τό όριο ήλικίας των άρχιερέων» και συμπληρώνεται μέ τόν υπότιτλο «Ζωτικό θέμα για τήν Έκκλησία».

Σέ μία άποστροφή του κειμένου, ή όποία μάλιστα σχολιάσθηκε έντονα από όλα τά Μ.Μ.Ε., ό άρθρογράφος Μητροπολίτης έπισημαίνει και τουτο τό χαρακτηριστικό: «...*Ήδη ζοῦμε επί δεκαετίας τελευταία σέ καθεστώς έλευθευρίας, δημοκρατίας και εύρύτητας και δέν νοεῖται πλέον οὔτε εἶναι έπιτρεπτόν οὔτε πρέπει νά εἶναι δυνατόν νά γίνονται έφεξής εκλογαί μητροπολιτών μέσα στα στεγανά, στίς έντριγκες, στους συνδυασμούς... από λίγες δεκάδες άρχιερεῖς... "Ας υιοθετηθεῖ άμέσως, έδω και τώρα, τό Κυπριακό νομικό σύστημα εκλογής διά του λαοῦ, του ιεροῦ κλήρου και των έν ενεργεία μητροπολιτών...».*

Οί ξεειδικευμένες αυτές διαπιστώσεις του Δεσπότη τής Κορίνθου εἶναι θλιβερές. Και κάτι παραπάνω, εἶναι τραγικές. Εἶναι διαπιστώσεις, πού προέρχονται από ένεργό μέλος τής Ίεραρχίας, τό όποιο, άνεξάρτητα από τό μερίδιο τής

δικής του ευθύνης, έχει θητεύσει, μέ έντονη μάλιστα τήν παρουσία του, στα θεσμικά όργανα τής διοικούσης Έκκλησίας επί σαράντα και πλέον έτη. Πληροφορεῖται πλέον ό πιστός λαός από στόματος κορυφαίου στελέχους τής διοικούσης Έκκλησίας ότι στίς εκλογές των πνευματικών του ήγετων, των Ποιμένων του, άντι τής έπενεργείας του Παναγίου Πνεύματος, θέση έχουν «τά στεγανά», «οί έντριγκες» και «οί συνδυασμοί». "Ομως δέν σταματάει έδω ό Μητροπολίτης Κορινθίας. Προσθέτει επί πλέον και τουτο: «...για νά μήν είποῦμε και άλλα βαρύτερα...»!

Και κλείνει τό άρθρο του αυτό ό Δεσπότης μέ μία ακόμη χαρακτηριστική διαπίστωση: «...*Εύχομεθα όλα αυτά νά γίνουν τό συντομότερο. Θα εἶναι σωτηρία για τήν Έκκλησία. Εάν δέν γίνουν θα πῆ ότι δέν υπάρχουν «κότσια» και θα παρατείνουν μιá κατάσταση άδικιών, εκβιασμών, υποκρισιών, πού θα σφραγίζεται μέ τήν άλληλεξόντωση...».* Διαβάζοντας κανείς, ειδικά αυτές τίς άκροτελεύτιες σκέψεις του Μητροπολίτη Κορινθίας, ως συμπέρασμα από τήν υπερτεσσαρακονταετη ποιμαντορία του, καταλαμβάνεται από βαθιά μελαγχολία, για όσα ευθέως και χωρίς κανένα ένδοιασμό καταγγέλλει ότι συμ-

βαίνουν στον ανώτατο διοικητικό σχηματισμό της Έκκλησίας. Καί εύλογα ό άγαθός και πιστός λαός μας διατυπώνει τήν άπορία του μέ τρόπο πολύ άπλοϊκό: «Μετά από όλα αυτά οί ταυτότητες μās μάραναν»; Καί πρέπει έδω νά τονίσουμε και πάλι τοϋτο, ώστε νά γίνει πλήρως κατανοητό από όλους μας. ‘Οτι δηλαδή τό θέμα της άναγραφής ή μή τοϋ θρησκευόματος στά δελτία τών ταυτοτήτων δέν άποτελεϊ ΑΥΤΟΣΚΟΠΟ. Τό κύριο και πρωταρχικό μέλημα όλων μας, έκκλησιαστικής ήγεσίας και πληρώματος, πρέπει νά είναι ή διαμόρφωση και ή διατήρηση άκέραιου, γνήσιου και άνόθευτου όρθοδόξου φρονήματος. Αυτό πρέπει νά άποτελεϊ τόν μοναδικό και άποκλειστικό μας στόχο. Καί μέσα σ’ αυτό τό πλαίσιο θά πρέπει νά έντάσσονται οί ένέργειες και συμπεριφορές όλων μας και, κατ’ άκολουθίαν, και οί όποιες αντιδράσεις τοϋ πιστοϋ λαοϋ κατά τών σκόπιμων και άστοχων μεθοδεύσεων της Πολιτείας για τή μή άναγραφή τοϋ θρησκευόματος στά δελτία τών άστυνομικών ταυτοτήτων.

Γιατί πώς είναι δυνατόν νά προτρέπει και νά ξεσηκώνει ή ‘Ιεραρχία μας τό λαό σέ τέτοιες άγωνιστικές έκδηλώσεις και «λαοσυνάξεις» μέ έμβλημα τήν προστασία της ‘Ορθόδοξης πίστεώς μας και από τό άλλο μέρος νά καταγγέλλονται ύπεύθυνα και δημόσια από κορυφαίο μέλος της (και όχι μόνο) τά όσα άπαράδεκτα συμβαίνουν μέσα στό δικό της χώρο για «στεγανά», «ίντριγκες», «συνδυασμούς», «άδικίες», «έκβιασμούς», «ύποκρισίες», «άλληλεξοντώ-

σεις» «και άλλα βαρύτερα...»; Μά άν όλα, όσα ειδικά κατονομάζει ό Δεσπότης δέν είναι «τά βαρύτερα», διερωτάται κανείς ποιά άλλα θά μπορούσε νά συμπεριλάβει στό νόημά του αυτό τό επίθετο, χρησιμοποιούμενο μάλιστα από τόν άρθρογράφο Μητροπολίτη στον ύπερθετικό βαθμό;

Οί παραπάνω διαπιστώσεις τοϋ Μητροπολίτη Κορινθίας, άνεξάρτητα από τό βαθμό και της δικής του εϋθύνης ένόψει της μακράς και έντονης παρουσίας του στά έκκλησιαστικά δρώμενα και άνεξάρτητα άν οί δημοσιοποιήσεις αυτές γίνονται μέ καθυστέρηση πολλών έτών, μετά μάλιστα και τήν άτυχή κατάληξη της πρόσφατης δικαστικής του περιπέτειας, πρέπει πάντως νά προβληματίσουν σπουδαίως και σοβαρώς τή διοικούσα Έκκλησία. Γιατί ό εϋσεβής και μαχητικός λαός μας είναι πράγματι έτοιμος νά άγωνιστεί «τόν άγώνα τόν καλόν» για τήν προστασία της ‘Ορθόδοξης πίστεώς του, όπως άλλωστε τοϋτο τό απέδειξε και τό άποδεικνύει σέ κάθε περίπτωση και μάλιστα χωρίς προτροπές και ύποδείξεις. Δέν είναι όμως καθόλου πρόθυμος νά άνεχθεϊ συμπεριφορές και ένέργειες τών Ποιμένων του, όπως αυτές πού τόσο ώμά και παραστατικά καταγράφονται στό έν λόγω δημοσίευμα, πού κινούνται έξω από τήν έκκλησιαστική τάξη και γίνονται αίτια νά θίγεται τό θρησκευτικό του συναίσθημα σέ μεγαλύτερο βαθμό, άπ’ ό,τι μέ τίς σκόπιμες ένέργειες της Πολιτείας για τό γνωστό θέμα τών ταυτοτήτων.

Συν.

Χρυσοστομικές επίσημάνσεις

Στό επίκεντρο τῆς κρίσεως

«Καί κληροί μέν πανταχοῦ ἐπανεστήσαν ἐπισκόποις, καί ἐπίσκοποι ἐπισκόπων καί λαοί μέν λαῶν διεσχίσθησαν, οἱ δέ μέλλουσι, καί πανταχοῦ τῶν κακῶν ὠδίνες, καί τῆς οἰκουμένης ἀπάσης ἀνατροπή» (Ἰννοκεντιῶ ἐπισκόπου Ρώμης).

(Οἱ κληρικοί παντοῦ ἐπανεστάτησαν ἐναντίον τῶν Ἐπισκόπων καί Ἐπίσκοποι χωρίστηκαν ἀπό Ἐπισκόπους καί λαϊκοί ἀπό λαϊκούς. Καί ἄλλοι πρόκειται νά διασπαστοῦν καί νά χωριστοῦν. Καί παντοῦ ἀπλώθηκαν οἱ πόνοι τῶν κακῶν. Καί προκλήθηκε ἀνατροπή τῆς οἰκουμένης).

Αὐτή εἶναι ἡ περιγραφή τῆς κατάστασης, μετά τό διωγμό τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὅπως μᾶς τήν περιγράφει ὁ ἴδιος. Εἶναι ἡ δημοσιοποίηση τοῦ πόνου του. Ἄλλά καί ἡ κατάθεση τῆς μαρτυρίας του, ὅτι γι' αὐτή τήν τραγική κατάσταση δέν εἶναι ὑπεύθυνος ἐκεῖνος, ὁ μαρτυρικός Ἐπίσκοπος, ἀλλά οἱ διώχτες του, πού ἔστειλαν τόν πιστό ποιμένα στήν ἔξορία καί τήν Ἐκκλησία τήν ἔρριξαν στή μεγάλη περιπέτεια.

* * *

Μιά ἀπό τίς συνηθισμένες κατηγορίες κατά τῶν ἀδικηθέντων καί μέχρι σήμερα ἀγωνιζομένων Μητροπολιτῶν εἶναι καί αὐτή. Ὅτι μέ τή στάση τους δημιούργησαν σοβαρότατη κρίση καί διχασμούς καί

ἀντιμαχίες στό ἐσωτερικό τῆς Ἐκκλησίας. Τούς καταλογίστηκε ἀπό τήν πλευρά τῶν δημιουργῶν τοῦ προβλήματος, ὅτι διασάλευουν τήν Εὐχαριστιακή κοινότητα. Ὅτι τaráσσουν τήν εἰρήνη τῆς Ἐκκλησίας, διχάζουν τό σῶμα τῶν ἐπισκόπων καί ἀντιπαρατάσσουν, σέ ἀντιμαχόμενα στρατόπεδα, τοὺς ἱερεῖς καί τό λαό. Καί διατυπώνουν μέ ἔνταση τήν ἔνσταση-ὑπόδειξη, ὅτι ἄν διάλεγαν νά βαδίσουν τήν ὁδό τῆς ταπεινοφροσύνης καί τῆς ἀγιότητος, ἄν ἀποτραβιόνταν διακριτικά καί σεμνά στό περιθώριο, ἔστω καί ἀδικημένοι, θά ὑπηρετοῦσαν τή γαλήνη καί τό κύρος τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅλες αὐτές τίς «προφάσεις ἐν ἀμαρτίας» τίς ἀντιμετωπίζει καί τίς καταλύει μέ τή στάση του καί τοὺς ἀγῶνες του ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Ὁ μέγας αὐτός ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας μας ἀδικήθηκε κατάφωρα ἀπό συνεπισκόπους του καί ἀπό τό αὐτοκρατορικό παλάτι. Δύο φορές καθαιρέθηκε. Ἐξορίστηκε στήν ἀπόμακρη ἐρημιὰ τῆς Κουκουσοῦ. Ἄλλά δέν ὑπέκυψε. Ἀντιστάθηκε μέ ὅλες του τίς δυνάμεις. Δέν ἀποδέχτηκε τίς παράνομες πράξεις, πού ἔγιναν σέ βάρος του καί σέ βάρος τῆς Ἐκκλησίας. Καί δέ σιώπησε. Τίς καταδίκασε μέ κείμενά του, πού ἔχουν μείνει ὀδηγητικά στήν ἐκκλησιαστική μας ἱστορία. Καί πάλεψε νά τίς ἀνατρέψει. Τό ἀποτέλεσμα; Ἐπειδή οἱ διώχτες του δέ θέλησαν νά ἀνακαλέσουν τίς καταδικαστικές ἀποφάσεις, πού εἶχαν ψηφίσει ἐναντίον του, δημιουργήθηκε σάλος καί κλύδωνας μέγας γιά τό σκάφος τῆς Ἐκκλησίας. Βαρύς χειμῶνας. Ἀναβρασμός τοῦ πλήθους, πού ἀπαιτοῦσε τήν ἄρση τῆς ἀδικίας καί τήν ἀποκατάσταση τοῦ ἁγιασμένου ποιμενάρχου του. Ἐπίσκοποι καί ἱερεῖς, στό πλευρό τοῦ Χρυσοστόμου, νά βάλλονται ἀπό τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους καί ἱερεῖς. Ὁ λαός νά συγκρούεται μέ τό στρατό καί νά σφαγιάζεται. Οἱ φυλακές νά γεμίζουν μέ

ἐπισκόπους, πρεσβυτέρους, μοναχούς και λαϊκούς. Κάποιοι ἀπ' αὐτούς ν' ἀφήνουν τὴν τελευταία πνοή τους μέσα στὴ φυλακή.

Ὅταν διαβάζουμε ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία προσπερνᾶμε αὐτές τίς πτυχές. Ἐκ τῶν ὑστέρων ἐξυψώνουμε τὴν μεγάλη πατερικὴ μορφή, τὸν ἱερό Χρυσόστομο, δίχως νά ἀναφερόμαστε στοὺς ἀγῶνες, πού ἔκανε ἐναντία στὴν παρανομία καὶ τὴ διαφθορά τῶν συνεπισκόπων του καὶ τῶν αὐλικῶν παραγόντων. Ἐξαίρουμε τὴν ἀγιότητά του, τὸ πνευματικὸ του ἔργο στὴν Ἀντιόχεια καὶ στὴν Κωνσταντινούπολη. Προσπερνᾶμε, ὅμως, αὐτὴ τὴν πολὺ διδακτικὴ γιὰ μᾶς πτυχή τῆς ζωῆς του. Τὴν πραγματικότητα, πού σημάδεψε τὴν ἐξέχουσα αὐτὴ ἐκκλησιαστικὴ προσωπικότητα. Ὅτι δηλαδή βρέθηκε στό μάτι τοῦ κυκλώνα μιᾶς ἐκκλησιαστικῆς κρίσεως. Τόσο μεγάλῃς πού συγκλόνισε ὅλη τὴν αὐτοκρατορία. «Ἀνατροπὴ ἀπάσης τῆς οἰκουμένης» χαρακτηρίζει, στὴν ἐπιστολή του πρὸς τὸν Ἰννοκέντιο, τὴν ἐκκλησιαστικὴ αὐτὴ κρίση πού εἶχε σχέση μέ τὸ πρόσωπό του.

Ὁ Χρυσόστομος εἶναι πρόσωπο, πού ἀμφισβητήθηκε ἔντονα ἀλλά καὶ ἀγαπήθηκε παράφορα. Πού ἐκθρονίσθηκε βίαια ἀλλά ἔμεινε πάντα θρονιασμένος στίς ψυχές τῶν ἀπλῶν καὶ πιστῶν ἀνθρώπων. Πού ἀδικήθηκε, συκοφαντήθηκε, διώχθηκε, ἐξορίσθηκε καὶ ἡ ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων τὸν ἀκολούθησε μέχρι τὴν μακρινὴ Κουκουσό.

Πού συνέβηκε νά ἀποκατασταθεῖ στὰ δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως τριανταένα χρόνια μετὰ τὸ θάνατό του.

Ἀφοῦ τέτοιο ὑπόδειγμα τιτάνιου ἀγῶνα μέσα στίς ἐκκλησιαστικὲς κρίσεις μᾶς δίνει ὁ μέγας πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας, μποροῦμε ἔτσι ἐπιπόλαια καὶ ἀπερίσκεπτα νά καταδικάζουμε σήμερα τοὺς 12 (καὶ μετέπειτα τοὺς 3) Μητροπολίτες ὡς ταραχοποιούς, πού διχάζουν καὶ σχίζουν τὸ χαρισματικὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας; Μποροῦμε ἔτσι ἀσύγγνωστα νά ρίχνουμε τὸ λίθο τοῦ ἀναθέματος σέ ποιμένες, πού ἐπὶ 26 ὀλόκληρα χρόνια ἀγωνίζονται κι αὐτοὶ γιὰ τὴν κανονικὴ τάξη μέσα στὴν Ἐκκλησία, χωρὶς νά κινδυνεύουμε νά συνοδοιπορήσουμε σέ μιὰ ὁμάδα ἀντίστοιχη τῶν διωκτῶν τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου; Μποροῦμε μέ τόση εὐκολία καὶ προχειρότητα νά διατυπώνουμε λανθασμένες ἀπόψεις ὅτι δῆθεν ἡ ὁδὸς τῆς ἀγιότητος εἶναι τὸ ἀποτράβηγμα τοῦ ἀδικουμένου, ἀπὸ τὴ θύελλα τῶν παρανόμων πράξεων σέ βᾶρος του, στό περιθώριο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς; Ἡ στάση τοῦ ἱεροῦ πατρός ἀποδεικνύει ὅτι αὐτὸ δέν εἶναι ἀγιότητα ἀλλὰ φυγὴ, δειλία καὶ προδοσία. Καὶ ὅτι ἀγιότητα σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι εἶναι ὁ ἀγῶνας καὶ ἡ πάλη γιὰ τὸν ἐπανετροχιασμό τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀχήματος στὴν κανονικὴ τάξη.

Ἄρχιμ. Εἰρηναῖος Μπουσδέκης

«Φοβοῦμαι, πὼς δικαιοῦθηκαν κάποιοι πού ἔλεγαν πὼς ὁ Χριστόδουλος δέν ἔχει ἠγετικά προσόντα. Ἐπесе θύμα τῆς “μιντιολατρείας” του».

Σαράντης Καργάκος, φιλόλογος ἱστορικός
Ἐφημερίδα «Ἐλεύθερος Τύπος» 25 Ἰουνίου 2000

“Όταν ή θύελλα έρχεται.

Τά ευνομούμενα κράτη οργανώνουν έγκαιρώς τήν άμυνά τους για τήν αντιμετώπιση θεομηγιών. Καί όταν αναμένονται άκραία καιρικά φαινόμενα, κινητοποιούνται καί θωρακίζουν τίς χώρες, ώστε οί άναπόφευκτες άπώλειες νά είναι όσο τό δυνατό μικρότερες. Πάντως, στίς κινητοποιήσεις αυτές δέν περιλαμβάνονται συλλαλητήρια, όπου ό «άρχηγός», περιστοιχούμενος από τούς έπιτελείς του, έκφωνεί πύρινους λόγους, καλώντας τόν κόσμο νά διατρανώσει τήν άγανάκτησή του έναντια στίς... θεομηνίες. Κινητοποίηση πρό έπερχόμενου κινδύνου σημαίνει έπιτελικός σχεδιασμός καί έπιστράτευση ίκανών στελεχών, πού θά είναι σέ θέση νά οργανώσουν τήν άμυνα του λαού μέ ύπευθυνότητα, σύνεση καί διάκριση. Η θεομηνία, είναι σίγουρο, θά έλθει. Τό πρόβλημα, κάθε φορά, είναι τί θά μείνει ορθιο στό πέρασμά της.

Στή σύγχρονη σύγκρουση Έκκλησίας καί Κράτους ή Ίεραρχία μας καί ό Άρχιεπίσκοπος δέν άκολούθησαν τή συνετή αυτή μέθοδο. Μέ άφορμή τήν άπόφαση τής Κυβερνήσεως νά μήν αναγράφεται τό θρησκευτικό «πιστεύω» του πολίτη πάνω στίς νέες άστυνομικές ταυτότητες, προτίμησαν νά κάνουν έπίδειξη δυνάμεως για νά τρομάξει ή Κυβέρνηση. Καί έσυραν τόν κόσμο, πού άγωνιά για τό μέλλον αυτού του τόπου, σέ όγκώδη συλλαλητήρια στή Θεσσαλονίκη καί στήν Άθήνα. Τό μέλλον θά δείξει, άν καί κατά πόσον οί αντίθεες δυνάμεις τρόμαξαν από τίς ένθουσιώδεις λαοσυνάξεις καί τίς έπευφημίες, πού εισέπραξε ό μεγαλόστομος ρήτορας

καί των δύο, ό Άρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος. Τό πρόβλημα, όμως, είναι, ότι αυτές οί δυνάμεις δρουν έδώ καί πολλές δεκαετίες καί ύποσκάπτουν σιγά-σιγά τά θεμέλια του λαού μας, χωρίς νά αντιδράσει ουσιαστικά ή έκκλησιαστική διοίκηση θέτοντας σέ έφαρμογή κάποιο σχέδιο «Ξενοκράτης», για τήν αντιμετώπισή τους. Καί πώς νά αντιδράσει; Βαθειά διαβρωμένη από τήν έκκοσμίκευση, πού πλασάρουν οί αντίθεες δυνάμεις, ύπήρξε άνέτοιμη νά πορευθεί μέσα από τίς ρήξεις καί τίς συρράξεις των καιρών μας. Άπρόθυμη νά κονταροχτυπηθεί στήν άρένα του Κολοσσαίου μέ τήν άθεία τής έξουσίας.

Οί έκκλησιαστικοί μας άρχοντες, πλήν ευάριθμων έξαιρέσεων, έπαναπαυόμενοι στή στήριξη τής έξουσίας τους καί τής κοινωνικής ύπεροχής τους από τό άθεο κράτος, δέν βλέπουν τίς θύελλες τής παγκοσμιοποίησης, πού ξεσηκώνουν τά κύματα ενός μεταχριστιανικού νεοπαγανισμού σ' όλη τή γη. Μιάς νέας λατρείας, πού ύποβάλλεται στους λαούς από τούς έπικοινωνιολόγους των ΜΜΕ. Τής λατρείας του πάνδημου έγωκεντρικού ευδαιμονισμού. Μιάς λατρείας κραυγαλέας, παρανοϊκής, σχιζοφρενικής, μαχητικής, πού άπαιτεί από τίς Κυβερνήσεις νομιμοποίηση. Καί τό έπιτυγχάνει, γιατί οί Κυβερνήσεις των έθνών άγονται καί φέρονται σαν καρυδότσουφλα μέσα στήν πλημμυρίδα. Έτσι θεσπίζονται έδώ καί μισόν αιώνα από τήν πολιτεία μέτρα, πού έφθειραν καί άλλοτρίωσαν τουλάχιστον δύο γενιές Νεοελλήνων. Οί ήγέτες τής Έκκλησίας, έξ άλλου, μέ τήν έλαστικότητα τους σέ θέματα γνησιότητας ήθους, μέ τή συστολή τους μπρο-

στά στά άμαρτωλά διαπλεκόμενα και μέ τόν συναγελασμό τους μέ αυτά, μέ τήν άναντιστοιχία τών λόγων και τών πράξεών τους, έκαναν πολλούς άνδρες και γυναίκες, μέ μειωμένες άντιστάσεις, λόγω τής πλύσεως έγκεφάλου, πού έχουν ύποστει, νά θεωρούν άτομικό τους δικαίωμα νά άσελγοϋν πάνω στην ιστορική γλώσσα αυτού του τύπου. Νά ύποτάσσουν στό άτομικό τους συμφέρον κάθε ιερό και όσιο. Πατρίδα και θρησκεία. Νά μοιχεύουν και νά διαλύουν τήν οικογένειά τους. Νά θυσιάσουν τήν έπιμέλεια τών παιδιών τους στό βωμό του εύδαιμονισμού και τής κοινωνικής προβολής. Νά στεροϋν άπό τό παιδί τους, πού κυοφορείται, τό δικαίωμα νά ζήσει, άν και ήλθε στην ύπαρξη άνεπιθύμητο μέν, αλλά σύμφωνα μέ τή φυσική τάξη, πού ισχύει για κάθε άνθρωπο.

Τό εύλογημένο έθνος μας άργοπεθαίνει και ήθικώς και βιολογικώς έδω και πολλές δεκαετίες. Ό έχθρός είναι όχι πρό, άλλ' έντός τών τειχών. Και έχει ρημάξει τόν τόπο. Βεβαίως έχει διαβρώσει τήν ήγεσία του. Μαθητές του μακαριστού π. Έπιφανίου Θεοδωροπούλου, πνευματικού, πού κυριάρχησε στην έκκλησιαστική ζωή στό τελευταίο μισό του 20ού αιώνα (+1989), διέσωσαν τήν έξής κρίση του: «Πρέπει νά θεωρούμε ότι έμεις οι σημερινοί Χριστιανοί ζοϋμε σ' ένα Κράτος είδωλολατρικό, άθείιστικό, μασσωνικό κλπ. και νά είμαστε εύχαριστημένοι πού άκόμη δέν μάς έχουν πετροβολήσει και δέν μάς έχουν σταυρώσει. Αυτή είναι ή πικρή άλήθεια!». («Υποθήκες Ζωής», Έκδ. 'Ι. Ήσυχαστηρίου Κεχαριτωμένης Θεοτόκου, Τροιζήνα 1991, σελ. 260). Οι έμπειρίες του μακαριστού γέροντα προέρχονται άπ' όλες τίς κυβερνήσεις, τήν πολιτική τών όποιων παρακολούθησε άπό πολύ κοντά, όσο ζούσε. Δημοκρατικές και δικτατορικές. Όλες προσπάθησαν νά κρατήσουν τήν Έκκλησία έξω

άπό τό κοινωνικό γίγνεσθαι. Άν και όλες, μέ πολλή έπιμέλεια εργάστηκαν νά Τήν «άναπαλαιώσουν» και νά Τήν αναδείξουν ως μεγάλης άξίας διατηρητέο μουσειακό μνημείο! Ός πολιτισμικό στοιχείο ταυτότητας του νέου έλληνισμού!

Είναι σημείο παρακμής, όταν οι πολιτικοί και γενικά οι άνθρωποι τής έξουσίας έξαπατοϋν τό λαό. Στην άριστερή άρθρογραφία τών ήμερών μας ταυτίζεται ή Έκκλησία μέ τήν άκρα δεξιά και μάλιστα μέ τή δικτατορία του 1967. Γίνεται συνεχής άναφορά στό σύνθημα «Έλλάς Έλλήνων Χριστιανών» τών χρόνων τής έπταετίας. Ποιός, όμως, προέβαλε τό σύνθημα αυτό; Σέ πρόσφατη έπιστολή του στην Άθηναική έφημερίδα «Έλεύθερη Όρα», ό Στ. Παττακός, εκ τών πρωτεργατών του κινήματος του Άπριλίου 1967, ύπηρεξε σαφής: Δέν τό έπεννόησε και δέν τό πρόβαλε ή Έκκλησία, ούτε ό Άρχιεπίσκοπος Ίερώνυμος, αλλά πρώτος τό είπε ό Γ. Παπαδόπουλος, ό ίδιος δέ (ό Παττακός) άρθρογράφησε πάνω σ' αυτό. Και γιατί τό πρόβαλαν τόσο έντονα οι άπριλιανοί; Μά, για τόν ίδιο λόγο, για τόν όποιο όλα τά κόμματα, άκόμα και τά άριστερά, περιλαμβάνουν στά ψηφοδέλτιά τους πρόσωπα, πού ύπεραμύνονται τών θέσεων τής Έκκλησίας στην Βουλή και στα παράθυρα τών τηλεοράσεων. Κοινή έπιδίωξη όλων, νά προσελκύσουν τή συμπάθεια ή, τουλάχιστον, τή άνοχή μεγάλου τμήματος τής έλληνικής κοινωνίας, πού άγαπά τήν Έκκλησία του, και νά άγρεύσουν ψήφους. Η συμπάθεια, όμως, τών πιστών προς τά πρόσωπα αυτά και οι ψήφοι τους μεταφέρονται στις Κυβερνήσεις, οι όποιες ακολουθοϋν γραμμή σταθερά αντίθετη προς ό,τι διδάσκει ή Έκκλησία.

Άλλά και οι Ίεράρχες μας πρέπει νά κρατήσουν τό λόγο τής Έκκλησίας στά λυτρωτικά του βάθρα. Νά μήν τόν μετα-

τρέπουν σέ πολιτική συνθηματολογία. Ἄμετροεπεῖς κάποιοι ἀπ' αὐτούς κατακεραυνώνουν κυβερνητικούς καί ἄλλους παράγοντες τῆς δημόσιας ζωῆς, πολιτικούς ἢ μή, ὡς ἄθεους, φασίστες, ἀπάτριδες, γραϊκύλους, ἠθικούς νάνους, κλπ. Ἀποκρύπτουν, ὅμως, τό γεγονόσ ὅτι μέ αὐτούς βρίσκονται σέ διαρκή συναλλαγή ἀναζητώντας στηρίγματα γιά τή θέση τους. Ὅτι ἀπό τά πρόσωπα τῆς ἄθεης ἐξουσίας ἔχουν ἐπανελημμένα ζητήσσει καί ἔχουν ἐπιτύχει νομιμοποίηση ἔκνομων καί ἀντικανονικῶν ἐνεργειῶν τους, διότι στήν ἐν γένει πολιτεία τους κατά τό χειρισμό τῶν ἐκκλησιαστικῶν, καί ὄχι μόνο, θεμάτων, δέν ἔχουν νά ἐπιδείξουν διαφορετική εἰκόνα ἀπό ἐκείνους, τοὺς ὁποίους κατηγοροῦν. Πολιτικάντηδες καί οἱ ἴδιοι, εἶναι ἢ ἄλλη ὄψη τοῦ ἴδιου νομίσματος. Καί τό μῆλο τῆς Ἐριδος μεταξύ αὐτῶν καί τῆς πολιτείας εἶναι κατά βάση ἢ αἶγλη τῆς ἐξουσίας.

Ἡ μάχη πρέπει νά δοθεῖ. Ὅχι ὅμως στό στίβο τῆς πολιτικῆς, ὅπως φαίνεται νά ἐπιλέγει ἢ Ἱεραρχία μας. Θά εἶναι

καταστρεπτική γιά τήν Ἐκκλησία. Τό πολύ πολύ, ἂν δέν φθαρεῖ ἢ ἴδια, νά φθείρει μιὰ «κακή» Κυβέρνηση. Δέν πρόκειται, ὅμως, νά ἀναδείξει καλύτερη, ὅσον ἀφορᾷ τήν ἐκκλησιαστική πολιτική. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νά μετρήσει τίς ἀξιόμαχες δυνάμεις Τῆς καί στηριγμένη σ' αὐτές καί μόνο, σάν τόν παλιό Γεδεών, νά βγεῖ στόν πόλεμο. Νά προστατεύσει τό ποίμνιό Τῆς. Νά διεγείρει ἀποχαυνωμένες συνειδήσεις. Νά ἀντικρούσει τήν πλύση ἐγκεφάλου, πού ὑφίσταται ὁ λαός. Νά ἀντιμετωπίσει τή νέα ἐπέλαση τῆς ἀθείας, χωρίς νά ἐλπίζει στήν προστασία τῶν ὀργάνων τοῦ Κράτους. Ὅπως ἔλεγε ὁ μαρτυρικός ἱερέας τῆς Μόσχας π. Ντιμίτρι Ντοῦτκο, λίγα χρόνια πρῖν καταρρεύσει ἢ Σοβιετική Ἑνωση: «Ἡ Ἐκκλησία εἶναι δυνατή ὅταν... διώκεται. Ἐνῶ ὅταν ὑπερπροστατεύεται ἔξασθενεῖ» («Ἡ Ἐλπίδα μας», Ἐκδ. Ἐλαφος, 1979, σελ. 200). Πρέπει, ὅμως, νά πολεμήσει. Καί πολεμοῦν οἱ πολεμιστές, ὄχι οἱ πολιτικάντηδες τῶν μπαλκονιῶν.

Ε. Χ. Οἰκονομάκος

Ὁ Στέλιος Παπαθεμελῆς εἶπε στή Βουλή:

«Στατιστικά καί ἱστορικά, δέν ὑπάρχει κάποιος πού νά συγκρούστηκε μέ τήν Ἐκκλησία καί νά μήν εἶχε κακό τέλος».

Ναί, Στέλιο μου, ἔτσι εἶναι. Τό μαρτυρεῖ ἢ ἱστορία. Κάποιος ὑπουργός ἔστειλε τά ΜΑΤ στή Λάρισα, γιά νά ἐξοντώσουν τόν ὄσιο Μητροπολίτη Θεολόγο καί τοὺς ἀγνοούς μαχητές Χριστιανούς. Καί, ἀπό τότε, βλέπει Ἐπιχειροῦ μόνο στόν ὕπνο του.

ΨΙΘΥΡΟΙ

‘Η σκιά τοῦ Πατριάρχου.

‘Ο Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος φοβάται τή σκιά τοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου. Τήν τρέμει. Καί ἀνάγκασε τή Σύνοδο νά τοῦ γράψει νά μὴν ἐπιχειρήσει τό προγραμματισμένο ταξίδι του στήν Ἀθήνα κατά τό μήνα Ὀκτώβριο. Καί ὁ λόγος, πού τόν φοβάται; Τόν ἀποκάλυψε ὁ δημοσιογράφος τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς καμαρίλας. Ἀνευδοίαστα. Ἦ, μᾶλλον, ἀδιάντροπα. Ἄν ὁ Πατριάρχης ἐπισκεφθεῖ τήν Ἀθήνα, κατά τήν περίοδο, πού οἱ σχέσεις τοῦ κ. Χριστόδουλου μέ τήν κρατική ἐξουσία θρῖσκονται στήν κορύφωση τῆς ἀντιπαλότητας, ἡ ἐπίσκεψη αὐτή θά γίνεῖ ἀφορμή νά μειωθεῖ τό κύρος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Πολιτείας θά ἐπιδαψηλεύσουν πληθωρικές τιμές στόν Πατριάρχη, γιά νά δείξουν, ὅτι δέν θρῖσκονται σέ ἀντιπαράθεση καί σέ πόλεμο μέ τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Καί ὁ κ. Χριστόδουλος θά μείνει στό περιθώριο. Περιφρονημένος καί ἀποδυναμωμένος. Δίχως νά μπορεῖ νά ἰσχυριστεῖ, πώς ὁ πόλεμος πού γίνεται ἀπό τήν ἀλαζονική ἐξουσία στό ὑπερφίαλο πρόσωπό του, εἶναι πόλεμος, πού γίνεται στήν Ἐκκλησία.

Τό κόμπλεξ τοῦ «ὑβριζομένου».

‘Ο Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος, εὐκαιρῶς ἀκαιρῶς, ἐκφράζει τήν πικρία του καί κατηγορεῖ τούς πάντες ὅτι τόν θρῖζουν. Δέν τολμάει κάποιος νά διατυπώσῃ μιά φράση κριτικῆς γιά τίς ἄκριτες παρεμβάσεις του στήν ἐπικαιρότητα ἢ γιά τίς ἄστοχες πρωτοβουλίες του, πού καλύπτουν μόνο τήν ἀρρωστημένη μιντιολατρεία του. Ἀμέσως γίνεται στόχος τῶν ἐπικρίσεων του. ‘Ο κ. Χριστόδουλος καταφέρεται ἐναντίον του, λέγοντας ὅτι τόν θρῖζει ἀσύστολα.

Τελευταία, ὅμως, φαίνεται πώς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος ἀνακάλυψε τόν ἄνθρωπο, πού τόν θρῖζει περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλον. Ξέρετε ποιός εἶναι αὐτός; ‘Ο πνευματικός του πατέρας. ‘Ο Μητροπολίτης Πειραιῶς Καλλίνικος. Σύμφωνα μέ δημοσιεύματα τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 2000, ὁ Πρόεδρος τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου Χριστόδουλος, μιλώντας, τήν προηγούμενη μέρα στή Συνοδική Συνεδρίαση, εἶπε: *«Κατά τή διάρκεια τῆς χορνιάς πού πέρασε τίς περισσότερες ὕβρεις τίς δέχτηκα ἀπό τόν ἅγιο Πειραιῶς».*

Ἀφοῦ, λοιπόν, τά πράγματα εἶναι ἔτσι καί ἀφοῦ τό χορό τῆς κριτικῆς καί τῶν «ὑβρεων»(!) τόν σέρνει ὁ ἡγούμενος τῆς Χρυσοπηγῆς κ. Καλλίνικος, δέν θά πρέπει ὁ κ. Χριστόδουλος νά ἐκτοξεύει τά βέλη τῆς πικρίας του καί τῆς πολεμικῆς του πρὸς καμιά ἄλλη κατεύθυνση. Ἀφοῦ ἡ ἐντονότερη κριτική ἐναντίον του προέρχεται «ἐξ ἰδίων», ἀπό τόν ἄνθρωπο, πού τόν γνωρίζει ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, δέ σηκώνουν τήν κύρια εὐθύνη οἱ ἄλλοι, πού ἀκολουθοῦν.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς ἐνημέρωσης.

Ἰδιοκτήτης:

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ.

Διεύθυνσι: 190-11 Ἀυλῶν Ἀττικῆς.

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ,

Ἰωαννίνων 6 Μοσχάτο.